

TÖRTÉNELMI ARCKÉPEK

HISTORICAL PORTRAITS

Varga Miklós

RÉTHLY ANTAL

Budapest, 1879. május 3. — Budapest, 1975. szeptember 21.

Középiskolai tanulmányait a Toldi Ferenc főreál iskolában kezdte, de az érettségét a közgazdasági gimnáziumban tette le. 1898-ban kerül állami szolgálatba, majd Konkoly-Thege Miklós igazgató kalkulátorként alkalmazza az OMFI-ban. Egyetemi tanulmányait – Konkoly támogatásával – napi munkája mellett rendkívüli hallgatóként folytatja. 1902-ben tudományos státusba kerül és asszisztensi kinevezést kap. 1903/04-ben az Ógyallai Observatóriumban Marczell György irányításával meteorológiai, csillagászati, földmágneses és földrengési megfigyeléseket végez.

1912-ben Kolozsváron Cholnoky Jenő professzornál doktorál „A földrengésről, különös tekintettel az Alföldre és Kecskemétre” című dolgozatával. 1913-ban a „Najda” hadihajó fedélzetén – több kollégájával – részt vesz az első Adria kutató expedíció munkájában. 1918-ban IV. Károly király egyetemi adjunktussá nevezi ki. A Tanácsköztársaság idején 1919-ben a Kísérletügyi Népbizottság keretében alakult Tudományos Kísérletezés Ügyosztály vezetője. 1920-tól megbízott egyetemi előadó. 1923-ban „Éghajlattan” témakörben egyetemi magántanár. 1925-ben kezdeményezésére megalakul a Magyar Meteorológiai Társaság, melynek Ő lesz az első főtitkára.

1925 októberétől két éven át Törökországban dolgozik, mint „igazgató szakértő”, megszervezi az ottani megfigyelő hálózatot és Ankarában Observatóriumot létesít. Tevékenységét Kemál Atatürk államfő magas kitüntetéssel ismeri el. Hazatérése után megbízást kap az első nemzeti Éghajlati Atlasz szerkesztésére és 1934-ben mutatja be az 1901-1930 évek adataiból készült Atlaszt.

1933-ban helyettes igazgató, majd 1934-ben – akadémiai és miniszteri – előterjesztésre a Kormányzó 1934. április 30-ai dátummal az OMFI igazgatójának nevezi ki. 1939-ig bővíti az Intézet létszámát, rendszeresíti a műszeres napsugárzás méréseket, sűríti a napfénytartam-mérő hálózatot. Sok új éghajlati és csapadékmérő állomást szervez. 1939-ben az IMO felkérésére két utazó barométerrel Béll Bélával közösen 8 európai főváros és Budapest normál-barométereinek nemzetközi összehasonlítását végzi el.

Az ország német megszállását követően 1944. április 25-ével állásáról betegsége hivatkozva lemond, és családjával Tokajba költözik. 1945. május 3-án az Ideiglenes Nemzeti Kormány visszahelyezi igazgatói beosztásába. 1948. április 15-én vonul véglegesen nyugállományba. Maradandó alkotása az „Időjárás események és elemi csapások Magyarországon” címen három időszakra osztott, négy kötetbe foglalt monográfiája.

